

KNIIHOVNÍ ŘÁD SPOLEČNOSTI TECH

PŘÍLOHA IX: BADATELSKÝ ŘÁD

1.1. Úvodní ustanovení

1.1.1 Za Historický fond NTK (dále jen „Historický fond“) je považována sbírka tisků rukopisů a map z tzv. knihovny Stavovské inženýrské školy, resp. Knihovny vysokých škol technických, které byly získány do majetku knihovny do roku 1913 a byly stavěny předmětově, podle tzv. Ballingovy¹ signatury. Historický fond VŠCHT je tvořen fondem tisků označených signaturou H.

1.1.2 Badatelské veřejnosti jsou zpřístupněny knihy, vázané časopisy a mapy z fondu NTK.

1.1.3 Historický fond je badatelům zpřístupněn k prezenčnímu studiu výhradně v prostorách Badatelný historického fondu ve 3. NP v sektoru D v jejich otevíracích hodinách.

Případné změny otevíracích hodin jsou zákazníkům včas oznámeny na webových stránkách NTK a na viditelných místech v budově NTK.

1.1.4 Zachování, zabezpečení a ochrana Historického fondu je základní podmínkou pro jejich využívání badatelskou veřejností.

1.2. Zpřístupnění historického fondu

1.2.1 Prezenční výpůjčku z historického fondu je možné objednat prostřednictvím elektronického katalogu IK na e-mailové adrese historicky.fond@techlib.cz nebo telefonicky na čísle 232 002 474, nebo 232 002 435. Mimo uvedené otevírací hodiny badatelný je možné studium objednat prostřednictvím výše uvedených kontaktů.

1.2.2 Maximální doba prezenční výpůjčky Historického fondu je stanovena na 10 dní ode dne zpřístupnění.

¹ Karel Joseph Napoleon Balling - narozen 21. 4. 1805, zemřel 17. 3. 1868 v Praze. Byl prvním bibliotekářem dnešní Národní technické knihovny. v letech 1820-1824 vystudoval Královský český stavovský polytechnický ústav v Praze, kde působil od roku 1824 nejdříve jako asistent chemie, od r. 1835 jako profesor a později jako rektor ústavu přejmenovaného v roce 1863 na Královský český polytechnický zemský ústav. v r. 1831 byl pověřen spravovat sbírku knih a časopisů, které byly majetkem ústavu a byly dosud dislokovány u jednotlivých profesorů na jejich katedrách. Tuto činnost vykonával 30 let. **Sbírku evidoval v inventárních seznamech v pěti oborových skupinách.** Pořídil index knih podle autorů, vedl evidenci výpůjček. Vytvořil první vrstvu fondů dnešní NTK, dochovanou v původní podobě do současnosti. Knihovna doplňovaná domácí i cizí knižní produkcí a časopisy, byla užitečným zdrojem poznání pokroku technické civilizace, zejména zahraniční. Balling položil základy prvních systematických mineralogických sbírek. Spravoval tak nejen knihovnu, ale rámcově i všechny sbírky. Má zásluhu na přeměně chemické katedry na výzkumné středisko celého českého chemického průmyslu. Česká chemie se dostala na přední místo v evropských technických vědách. Postavení knihovny v rámci ústavu dokumentuje i skutečnost, že se jí dostalo pozornosti v Novém organizačním statutu Královského českého zemského ústavu. Balling se staral o knihovnu až do 30. října 1865, kdy už byly její prostory a služby rozšířeny o čítárnu pro studenty vybavenou volně přístupnou příruční knihovnou. Byl členem Královské české společnosti nauk.

1.2.3 Objednané publikace vydá služba Badatelny badateli ke studiu proti podpisu v badatelském listu, a to současně vždy pouze jediný fyzický svazek/mapu.

1.2.4 Jednotky z Historického fondu, jež jsou k dispozici v digitalizované podobě, se zásadně zpřístupňují pouze v této podobě. Originál lze zpřístupnit jen výjimečně se souhlasem vedoucího Odboru pro uživatelskou podporu.

1.2.5 Při studiu je badatel povinen Historický fond všemožně šetřit. Staré tisky je možno studovat pouze v případě, že jsou položeny na speciální k tomuto účelu určené podložce a ve speciálních rukavicích. Badatel nesmí žádným způsobem zasahovat do textu nebo vazby tisku (např. ho násilně otvírat), podtrhávat v nich, škrtnat či do nich vpisovat, nebo z nich přímo kopírovat apod.

1.2.6 Badatel je oprávněn pořizovat si opisy a výpisy částí textů Historického fondu. Při pořizování opisů a výpisů je badatel povinen používat pouze obyčejnou tužku nebo přenosný osobní počítač.

1.2.7 Pokud si chce badatel pořizovat fotografické kopie, musí nejdříve vyplnit odpovídající formulář.

1.2.8 Badatel nesmí při studiu a objednávání kopií vynášet publikace mimo prostory badatelny; pokud v průběhu studia Historického fondu Badatelnu opouští, je povinen odevzdat publikace pracovníkovi badatelny.

1.2.9 Badatel je odpovědný za vrácení výpůjčky z Historického fondu ve stavu, v jakém mu byly předloženy. Kontrolu při půjčování a vrácení starých/vzácných tisků a map provádí pracovník badatelny.

1.2.10 Způsob náhrady případné škody řeší obecně závazné právní předpisy (Občanský zákoník).

1.3. Využívání Historického fondu k publikační činnosti, zhotovování digitálních a tištěných kopií

1.3.1 Kopie z jednotek Historického fondu lze zhotovit na pracovišti reprografických služeb NTK. Způsob platby se řídí Ceníkem poplatků a služeb NTK.

1.3.2 Požadavku badatele na zhotovení digitálních a tištěných kopií lze vyhovět na základě Žádosti o souhlas k vytvoření digitální kopie prostřednictvím pracoviště reprografických služeb NTK. Žádosti jsou k dispozici v Badatelně; schvaluje je vedoucí odboru pro uživatelskou podporu.

1.3.3 Mapy z fondu NTK jsou zpřístupněny v digitální knihovně NTK v systému Kramerius, ze kterého si může badatel danou mapu vytisknout, nebo stáhnout.

1.3.4 Využívání Historického fondu za účelem edice archivních pramenů v původním úplném i zkráceném znění a publikování kopií je možné pouze po písemné dohodě a se souhlasem ředitele NTK.

1.3.5 Pořizování kopií z Historického fondu xerografickou technologií není povoleno kvůli nevratné degradaci dokumentu kumulativním působením tepla a světla.

1.3.6 Povoleno je vytvářet kopie pouze v množství nepřesahujícím polovinu kopírovaného díla.

1.3.7 Pořizování kopií je závislé na stavu a zchovalosti příslušného starého tisku, jehož posouzení je plně v kompetenci pracovníků referátu historického fondu NTK.

Pokud fyzický stav starého nebo vzácného tisku neumožňuje vytvoření digitálních kopií, bude žádost badatele bez výjimky zamítnuta.

1.3.8 Pokud digitální kopii zhotovuje pracoviště reprografických služeb NTK, předávají mu dokumenty z Historického fondu pouze pracovníci referátu historického fondu, a to na základě badatelem přesně vyplněné žádosti a s požadovanými pasážemi založenými v textu dle instrukcí pracovníka HF. Termín zhotovení určují pracovníci reprografických služeb NTK a je závislý na použitých digitálních technologiích a kapacitních možnostech pracoviště reprografických služeb NTK. Ceny za vytvoření digitálních kopií a způsob jejich platby se řídí Ceníkem poplatků a služeb NTK.

1.3.9 Pokud si digitální kopii zhotovuje badatel vlastními digitálními nekontaktními reprodukčními zařízeními, nesmí použít blesk nebo jiné zařízení světelně namáhající originální dokumenty. Osobní skenery jsou vyloučeny. Vytvoření digitální kopie vlastními digitálními přístroji není zpoplatněno.

1.3.10 Pořizování kopií z Historického fondu prostřednictvím jiných institucí, případně třetích osob není přípustné.

1.3.11 Pokud badatel použije údaje získané studiem Historického fondu včetně grafických souborů ve své vědecké nebo jiné práci, je povinen:

uvést v práci přesnou citaci použitého pramene nebo grafického souboru s dodatkem, že starý/vzácný tisk či mapa je součástí fondu IK;

oznámit NTK bibliografické údaje své práce s uvedením citace tisků, ze kterých čerpal.

1.3.12 Vytváření soukromé dokumentace kopií z Historického fondu, včetně „zrcadlových archivů“, jakož i reprodukcí celých publikací se zakazuje.

1.4. Závěrečná ustanovení

1.4.1 Poruší-li badatel některou z povinností uložených tímto Badatelským řádem, nebude mu umožněno další studium Historického fondu.

1.4.2 Využití Historického fondu pro jiné účely, než badatelské je podmíněno uzavřením smlouvy s NTK.

1.4.3 Výjimky z Badatelského řádu povoluje pouze ředitel NTK na základě písemné žádosti.

V Praze dne 06. 08. 2020

ředitel NTK

Ing. **Martin Svoboda** v. r.